

Frågor att ställa till kandidater i riksdagsvalet 2019

Tillsammans kan vi i riksdagsvalet lyfta fram frågor som är viktiga för personer med intellektuell funktionsnedsättning och deras anhöriga. Vi har sammanställt exempel på frågor du kan ställa kandidater i riksdagsvalet. Frågorna hänger i hop med våra valteser för ett funktionsrätt* Finland. Dem och annat material hittar du på fduv.fi/riksdagsval.

Rätt till en bra barndom

- Hur ska vi trygga rätten till en bra barndom för barn med funktionsnedsättning?
- Många familjer med barn med funktionsnedsättning behöver stöd för att orka och klara sin vardag. Hur tycker du att tjänsterna borde utvecklas?
- Stödet till familjerna är fortfarande bristfälligt, på grund av det måste ofta en av föräldrarna jobba deltid eller stanna hemma. Anser du att närståendevårdare ska ha rätt till ordentlig lön och vad skulle vara en skälig ersättning? (I dag är det beroende på kommun max ca 1700 euro brutto för mycket krävande vård, många får ca 780 euro.)

Rätt till kommunikation

- Många behöver stöd i form av så kallad alternativ och kompletterande kommunikation för att kunna uttrycka sig och förstå andra. De som jobbar inom omsorgen har ändå ofta bristfälliga kunskaper om alternativ och kompletterande kommunikation. Vad tycker du man behöver göra för att stärka kunskaperna och lyfta upp frågan?
- Känner du till alternativ och kompletterande kommunikation? (I Finland finns det ca 65 000 personer med tal- och kommunikationssvårigheter som på grund av en funktionsnedsättning behöver stöd för att kunna förstå och göra sig förstådda.)
- Talterapeuter hör till de yrken som det bedöms vara störst brist på. Borde man utöka antalet studieplatser inom logopedutbildningen?

Rätt till information och digital delaktighet

- På vilket sätt vill du jobba för att också de som inte har IT-kunnande och som har svårt att förstå ska få information och tjänster?
- Behovet av lättläst ökar hela tiden, i dag uppskattas upp till 750 000 personer i Finland vara i behov av information på lätt språk. Borde rätten till lättläst information skrivas in i lagen? (Lätt språk är enklare än standardspråk både vad gäller ordförråd, uppbyggnad och innehåll. Lättläst riktar sig till personer som har svårt att läsa eller förstå standardspråk, till exempel på grund av en funktionsnedsättning.)

* Varje människa har rätt till självbestämmande och full delaktighet i samhällslivets alla delar. Det grundar sig på mänskliga rättigheter. De förtydligas i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Denna rätt ryms inom begreppet funktionsrätt. Det handlar om individens rättigheter i olika samhällssituationer. Med ett funktionsrätt Finland avser vi ett Finland som gör rätt när det kommer till att beakta personer med funktionsnedsättning.

Rätt till ett eget hem

- Att bo som alla andra. Många med särskilda behov bor i grupp, trots att de med tillräckligt stöd skulle klara sig på egen hand. Vad tror du det behövs för åtgärder och stöd för att personer med intellektuell eller liknande funktionsnedsättning ska kunna bo i ett eget personligt hem?
- Många med intellektuell eller liknande funktionsnedsättning bor ännu i stora grupphem och institutionsliknande boenden. Hur stora boendeenheter tycker du att är rimliga? (I dag är rekommendationen max 15 personer i samma enhet.)
- Ska nödvändigt och livslångt stöd till sårbara grupper så som boendetjänster för personer med funktionsnedsättning omfattas av kravet på offentlig upphandling?

Rätt till jobb och meningsfull sysselsättning

- Varför tror du att så få personer med intellektuell funktionsnedsättning har ett riktigt jobb med lön?
- Fattigdom och utslagning är ett reellt problem bland personer med intellektuell funktionsnedsättning. Hur anser du att frågan borde åtgärdas?
- Alla kan inte jobba heltid, men många kunde jobba deltid. Hur kunde man göra det lättare för till exempel personer med intellektuell funktionsnedsättning att kombinera arbete och pension?

Rätt till tjänster – också efter en vårdreform

- Hur tycker du att tjänsterna för svenskspråkiga personer med intellektuell eller liknande funktionsnedsättning ska organiseras i framtiden?
- Hur ska vi trygga svenskspråkiga tjänster för personer med intellektuell eller liknande funktionsnedsättning också efter en vårdreform?
- Vad behövs för att personer med intellektuell eller liknande funktionsnedsättning och deras anhöriga ska kunna erbjudas tjänster i närsamhället?

* Varje människa har rätt till självbestämmande och full delaktighet i samhällslivets alla delar. Det grundar sig på mänskliga rättigheter. De förtydligas i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Denna rätt ryms inom begreppet funktionsrätt. Det handlar om individens rättigheter i olika samhällssituationer. Med ett funktionsrätt Finland avser vi ett Finland som gör rätt när det kommer till att beakta personer med funktionsnedsättning.